

הקדומו בשבלין

א. מכילתא דרבי ישמעאל משפטים - מסכתא דכספא פרשה יט

"מלאתך דמעך לא תאחר." מלאתך, אלו ביכורים הניטלין מן המלא, דמעך זו תרומה, - לא תאחר, שלא תקדים מעשר שני לראשון, וראשון לתרומה, ותרומה לביכורים.

אבל איני יודע אי זה מהם יקדים, אם תרומה לביכורים, אם בכורים לתרומה. אמרת, יקדמו בכורים שהם קרויין ארבעה שמות, ראשית, בכורים, תרומה ומלאה, לתרומה שאינה קרויה אלא שלשה שמות.

[תקדים תרומה שהיא קרויה שלשה שמות,] ראשית, תרומה דמעך, למעשר ראשון שאינו קרוי אלא שני שמות.

ויקדים מעשר ראשון שהוא קרוי שני שמות, תרומה ומעשר, למעשר שני שאינו קרוי אלא שם אחד בלבד.

מכאן אמרו: המקדים תרומה לביכורים, ומעשר ראשון לתרומה, ומעשר שני לראשון, אף על פי שהוא עובר בלא תעשה, מה שעשה עשוי, שנאמר "מלאתך דמעך לא תאחר."

ב. משנה תרומות ג:ו-ז

ו: המקדים תרומה לביכורים מעשר ראשון לתרומה ומעשר שני לראשון אף על פי שהוא עובר בלא תעשה מה שעשה עשוי שנאמר (שמות כב) מלאתך דמעך לא תאחר:

ז: ומנין שיקדמו הביכורים לתרומה? זה קרוי 'תרומה' ו'ראשית' וזה קרוי 'תרומה' ו'ראשית', אלא יקדמו בכורים לכל, שהן בכורים לכל. ותרומה לראשון, שהיא 'ראשית'. ומעשר ראשון לשני, שיש בו 'ראשית':

ג. ר' עובדיה מברטנורא מסכת תרומות פרק ג משנה ז

זה קרוי תרומה וראשית

- בכורים קרויין תרומה דאמר מר [פסחים לח ב] "ותרומת ידך" (דברים יב) אלו בכורים דכתיב בהו (שם כו) 'ולקח הכהן הטנא מידך.' וקרויין 'ראשית', 'ראשית בכורי אדמתך' (שמות כג).
- תרומה קרוי 'תרומה' 'את משמרת תרומתי' (במדבר יח) וקרויה 'ראשית דגנך' (דברים יח):

בכורים שהן בכורים לכל - לשון 'בכורים' דריש, לכך קרינהו רחמנא 'בכורים'. אי נמי משום דכתיבי בפרשת כי תשא עד שלא נצטוו על התרומות:

שיש בו ראשית - דבמעשר ראשון יש בו תרומת מעשר, והתרומה קרויה ראשית, לפיכך דין הוא שיקדים ראשון לשני:

ד. פירוש הריב"מ"ץ למשנה מסכת תרומות פרק ג

יקדמו הביכורים שהן כביכור לכל. פי' דין ביכורים הקדים בתורה לכל, שבפרשת כי תשא הזהיר בביכורים. פירוש אחר סימון הביכורים קודמין לכל, דת"ר כיצד מפרישין את הביכורים רואה תאינה שביכירה וכו'.

ה. רש"י מסכת תמורה דף ד עמוד א

ואהכי לוקה משום דמעשר ראשון ומעשר שני חייב אדם להפריש כסדר הזה דכתיב 'מלאתך דמעך לא תאחר', דכי היכי דמוזהר שלא לעכב מלאה לדימוע, הכי נמי מוזהר שלא לעכב מעשר ראשון למעשר שני דכתיב 'ודמעך לא תאחר', דכל שישנו בכלל דימוע הרי הוא ב'בל תאחר', כלומר שישנו עליו תורת תרומה הוי בכל תאחר, שמפריש מעשר ראשון והדר מעשר שני, ואם הקדים מעשר שני למעשר ראשון עובר בכל תאחר. ל"א דרשינן במכילתא...

ו. תלמוד בבלי תמורה ד: -:

משום רבי יוסי בר' חנינא אמרו אף המקדים תרומה לביכורים [קס"ד דקאמר 'לוקה']. מאי טעמא דרבי יוסי ברבי חנינא? אמר קרא "מלאתך דמעך לא תאחר" - 'מלאה' אלו ביכורים, 'ודמעך' אלו תרומה, ואמרה 'לא תאחר'.

איתמר: הקדים תרומה לביכורים, ר"א ור' יוסי ברבי חנינא, חד אמר לוקה וחד אמר אינו לוקה.

- תסתיים דר' יוסי בר' חנינא הוא דאמר לוקה מדאמר ר' יוסי בר' חנינא "אף המקדים תרומה לביכורים"?
- אדרבה תסתיים דר' אלעזר הוא דאמר לוקה דתנן "היו לפניו שתי כלכלות של טבל ואמר 'מעשר של זו בזו', הראשונה מעושרת. 'של זו בזו ושל זו בזו', הראשונה מעושרת והשניה אינה מעושרת. 'מעשרותיהם מעשר כלכלה בחבירתה', קרא את השם." ואתמר, רבי אלעזר אמר לוקה מפני שהקדים מעשר שני שבה למעשר ראשון שבחבירתה? תסתיים.
- אלא ר' יוסי בר' חנינא דאמר אינו לוקה לימא קשיא דר' יוסי בר' חנינא אדר' יוסי ברבי חנינא? לא, רבי יוסי ברבי חנינא אפטורא קאי, והכי קאמר: לא שאין בו מעשה אין לוקין עליו. משום רבי יוסי ברבי חנינא אמרו אף המקדים תרומה לביכורים. ומאי שנא מימר דלקי? משום דבדיבורו עשה מעשה? מקדים תרומה לביכורים נמי לילקי משום דבדיבורו עשה מעשה! א"ר אבין: שאני התם דלאו שניתק לעשה הוא דכתיב 'מכל מעשרותיכם תרימו'.

ז. תלמוד בבלי בבא מציעא סה ע"א

ואמר אביי האי מאן דמסיק ארבעה זוזי דריביתא בחבריה ויהיב ליה גלימא בגוייהו [כלו' בשביל ריבית שחייב לו], כי מפקינן מיניה ארבעה מפקינן מיניה, גלימא לא מפקינן מיניה. רבא אמר גלימא מפקינן מיניה. מאי טעמא? כי היכי דלא לימרו גלימא דמכסי וקאי גלימא דריביתא הוא.

ח. סמ"ע סימן רח ס"ק ג

המקח קיים משום דלא קנסינן התירא אטו איסורא, וכיון שמכירת הגלימא עצמה בהיתר הוא כשמחזיר המעות, ולא קנסינן ליה אי לאו משום לזות שפתים...

ט. במדבר יח

(כו) וְאֵלֶּה־לְוִיִּם תְּדַבֵּר וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם פִּי־תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמַּעֲשֵׂר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם מֵאֵתֶם בְּנִתְּלֹתְכֶם וְהִרְמַתֶּם מִמֶּנּוּ תְרוּמַת ד' מַעֲשֵׂר מִן־הַמַּעֲשֵׂר: (כז) וְנָחֲשׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם כַּדָּגָן מִן־הַגֶּרֶן וְכַמְלֵאָה מִן־הַיֶּקֶב: (כח) כֵּן תְּרִימוּ גַם־אֹתָם תְּרוּמַת ד' מִכֹּל מַעֲשֵׂרְתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַתֶּם מִמֶּנּוּ אֶת־תְּרוּמַת ד' לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן: (כט) מִכֹּל מִתְּנֵיכֶם תְּרִימוּ אֵת כָּל־תְּרוּמַת ד' מִכָּל־לֵבָבוֹ אֶת־מִקְדָּשׁוֹ מִמֶּנּוּ: